

2. Preekschets - Leven in het licht!

n.a.v. 1 Johannes 1:1 – 2:2

door ds. S.J. van der Vlies

1. Inleiding

Deze preekschets is bedoeld voor predikanten die met Pinksteren of op een ander moment willen stilstaan bij het thema *zending* of *wereldchristendom*. In aansluiting op het zomerthema van de GZB, *zending in Frankrijk*, gaat het om het getuigenis van christenen in de eerste plaats in Frankrijk of breder: Europa, inclusief Nederland en vervolgens ook in de rest van de wereld. Met name het gesecculariseerde Westen wordt door veel kerkgangers ervaren als duister en daar tegenover staat het licht en het getuigend leven in het licht.

De preekschets is vooral bedoeld als aanzet, als een vat vol suggesties, want predikanten in Nederland hebben in het algemeen voldoende beschikking over literatuur en andere bronnen om zich op de prediking voor te bereiden. De exegese is beknopt en wordt gevolgd door opmerkingen en suggesties van gemeenteleden en een preekidee. Gemeenteleden, die soms weer heel anders leven en bewegen in de kerk en in de wereld, kunnen predikanten helpen om de gemeente scherper op het netvlies te krijgen bij de voorbereiding van de prediking op zondag.

2. Bijbelgedeelte (HSV, NBV)

Beide vertalingen zijn gebruikt, omdat de eerste in de meeste bondsgemeenten officieel wordt gebruikt en omdat de tweede vaak in de kerkbank ligt en veel door jongeren wordt gelezen.

<p>1 Joh. 1:1 – 2:2</p> <p>1. <i>Wat er was vanaf het begin, wat wij gehoord hebben, wat wij gezien hebben met onze ogen, wat wij aanschouwd hebben en onze handen getast hebben van het Woord des levens</i></p> <p>2. – <i>want het leven is geopenbaard en wij hebben het gezien, en wij getuigen en verkondigen u het eeuwige leven, dat bij de Vader was en aan ons is geopenbaard –</i></p> <p>3. <i>wat wij gezien en gehoord hebben, verkondigen wij u, opdat ook u gemeenschap met ons hebt en deze gemeenschap van ons is er ook met de Vader en met Zijn Zoon Jezus Christus.</i></p> <p>4. <i>En deze dingen schrijven wij u, opdat uw blijdschap volkomen wordt.</i></p> <p>5. <i>En dit is de boodschap die wij van Hem gehoord hebben en aan u verkondigen, dat God licht is en dat in Hem in het geheel geen duisternis is.</i></p> <p>6. <i>Als wij zeggen dat wij gemeenschap met Hem hebben en wij toch in de duisternis wandelen, liegen wij en doen de waarheid niet.</i></p> <p>7. <i>Maar als wij in het licht wandelen, zoals Hij in</i></p>	<p>1 Joh. 1:1 – 2:2</p> <p>1. <i>Wat er was vanaf het begin, wat wij gehoord hebben, wat wij met eigen ogen gezien en aanschouwd hebben, wat onze handen hebben aangeraakt, dat verkondigen wij: het Woord dat leven is.</i></p> <p>2. <i>Het leven is verschenen, wij hebben het gezien en getuigen ervan, we verkondigen u het eeuwige leven dat bij de Vader was en aan ons verschenen is.</i></p> <p>3. <i>Wat wij gezien en gehoord hebben, verkondigen we ook aan u, opdat ook u met ons verbonden bent. En verbonden zijn met ons is verbonden zijn met de Vader en met zijn Zoon Jezus Christus.</i></p> <p>4. <i>We schrijven u deze brief om onze vreugde volkomen te maken.</i></p> <p>5. <i>Dit is wat wij hem hebben horen verkondigen en wat we u verkondigen: God is licht, er is in hem geen spoor van duisternis.</i></p> <p>6. <i>Als we zeggen dat we met hem verbonden zijn terwijl we onze weg in het duister gaan, liegen we en leven we niet volgens de waarheid.</i></p> <p>7. <i>Maar gaan we onze weg in het licht, zoals</i></p>
--	---

<p><i>het licht is, hebben wij gemeenschap met elkaar en het bloed van Jezus Christus, Zijn Zoon, reinigt ons van alle zonde.</i></p> <p><i>8. Als wij zeggen dat wij geen zonde hebben, misleiden wij onszelf en is de waarheid niet in ons.</i></p> <p><i>9. Als wij onze zonden belijden: Hij is getrouw en rechtvaardig om ons de zonden te vergeven en ons te reinigen van alle ongerechtigheid.</i></p> <p><i>10. Als wij zeggen dat wij niet gezondigd hebben, maken wij Hem tot leugenaar en is Zijn woord niet in ons.</i></p> <p><i>1. Mijn lieve kinderen, ik schrijf u deze dingen, opdat u niet zondigt. En als iemand gezondigd heeft: wij hebben een Voorspraak bij de Vader, Jezus Christus, de Rechtvaardige.</i></p> <p><i>2. En Hij is een verzoening voor onze zonden en niet alleen voor de onze, maar ook voor de zonden van de hele wereld.</i></p>	<p><i>hijzelf in het licht is, dan zijn we met elkaar verbonden en reinigt het bloed van Jezus, zijn Zoon, ons van alle zonde.</i></p> <p><i>8. Als we zeggen dat we de zonde niet kennen, misleiden we onszelf en is de waarheid niet in ons.</i></p> <p><i>9. Belijden we onze zonden, dan zal hij, die trouw en rechtvaardig is, ons onze zonden vergeven en ons reinigen van alle kwaad.</i></p> <p><i>10. Als we zeggen dat we nooit gezondigd hebben, maken we hem tot een leugenaar en is zijn woord niet in ons.</i></p> <p><i>1. Kinderen, ik schrijf u dit opdat u niet zondigt. Mocht een van u echter toch zondigen, dan hebben wij een pleitbezorger bij de Vader: Jezus Christus, de rechtvaardige.</i></p> <p><i>2. Hij is het die verzoening brengt voor onze zonden en niet alleen voor die van ons, maar voor de zonden van de hele wereld.</i></p>
--	---

3. Exegese

3.1 Algemene opmerkingen over de brieven van Johannes

- a. 1 Johannes doet vaak aan evangeliën van Johannes denken vanwege het begin, het antithetisch parallelisme en de herhalingen.
- b. Zowel Johannes als Jakobus leggen nadruk op de eenheid van geloof en leven.
- c. Net als het Evangelie van Johannes bevat de brief veel tegenstellingen: licht – duisternis, leven – dood, waarheid – leugen, e.d.
- d. De traditie noemt Johannes altijd als schrijver. In de brief wordt de naam niet genoemd.
- e. Opmerkelijk is de start met de ooggetuige die net als in het Evangelie niet bij name wordt genoemd.
- f. De schrijver schrijft als christen-ooggetuige aan christenen-niet-ooggetuigen.
- g. In de filosofie van die dagen (Platonisten, Gnostici) was de incarnatie van het Woord onverteerbaar. Met name de strijd rond de twee naturen was actueel. Johannes benadrukt de menselijke aspecten van Jezus. Deze brief bevestigt het geloof van de christenen en is in die zin een bemoediging. Waarschijnlijk bestond het (lezers)publiek uit christenen uit de heidenen die op z'n minst door het Griekse denken waren beïnvloed.
- h. Volgens de traditie is de plaats van schrijven Efeze.
- i. Het publiek is christen en kent Johannes persoonlijk. De toon van de brief is pastoraal.
- j. 1 Johannes is een rondzendbrief, geschreven rond de jaren 80 en 90 en werd dus in verschillende gemeenten (voor)gelezen.
- k. Johannes getuigt: ik heb meegemaakt, dat de Eeuwigheid, vlees werd: je kon het horen, zien en aanraken en in wat wij hebben gezien, willen wij jullie laten delen.

3.2 Vers voor vers

1. Wat er was vanaf het begin, wat wij gehoord hebben, wat wij gezien hebben met onze ogen, wat wij aanschouwd hebben en onze handen getast hebben van het Woord des levens

1. Wat er was vanaf het begin, wat wij gehoord hebben, wat wij met eigen ogen gezien en aanschouwd hebben, wat onze handen hebben aangeraakt, dat verkondigen wij: het Woord dat leven is.

Het begin van de brief doet denken aan het begin van het Evangelie en aan het begin van de schepping. In dat kader verwijst Johannes met *woord* primair naar het Woord van God, Jezus Christus, Zijn dienaar in de schepping en de regering van al het leven (dus ook van niet-christenen) in de wereld, die om de mensen heil te verschaffen de menselijke natuur van Jezus de Messias heeft aangenomen.

Het *leven* is de toestand van iemand die levenskracht heeft, iedere levende ziel, het leven dat aan God toebehoort, een actief en krachtig leven, toegewijd aan God, dat voor altijd zal duren. Hier is het *Woord van het leven* dus niet een concept of een idee, maar een persoon, Jezus Christus, zoon van God. Het *Woord van het leven*, wil zeggen, dat Hij leven-wekkend is. Jezus is levenwekkend (opstanding). Door Jezus kom je tot leven. Wie in de Zoon gelooft, bezit het leven voor altijd in Zijn naam, Johannes 20:30,31.

Johannes benadrukt de fysieke (zintuiglijke) ervaringen (waarnemingen) tegenover de mensen die de menswording van Jezus ontkennen. En die ontkenning was actueel in verschillende gemeenten. Johannes spreekt in meervoud en volgens Num. 35:30, Deut. 17:6 zijn twee getuigen met een zelfde verklaring nodig om de waarheid vast te stellen. Rabbijnen spreken in dit verband ook over twee zintuigen die dezelfde waarneming moeten doen om te kunnen spreken van waarheid. Het christelijk geloof gaat terug op (waargenomen) feiten en is in die zin historisch.

In vers 1 gaat het om het (aandachtig be)zien (beschouwen) en tasten (aanraken, voelen) van *het Woord van het leven*, in vers 2 om de openbaring ervan in de tijd (geschiedenis), de incarnatie.

2. – want het leven is geopenbaard en wij hebben het gezien, en wij getuigen en verkondigen u het eeuwige leven, dat bij de Vader was en aan ons is geopenbaard –

2. Het leven is verschenen, wij hebben het gezien en getuigen ervan, we verkondigen u het eeuwige leven dat bij de Vader was en aan ons verschenen is.

3. wat wij gezien en gehoord hebben, verkondigen wij u, opdat ook u gemeenschap met ons hebt en deze gemeenschap van ons is er ook met de Vader en met Zijn Zoon Jezus Christus.

3. Wat wij gezien en gehoord hebben, verkondigen we ook aan u, opdat ook u met ons verbonden bent. En verbonden zijn met ons is verbonden zijn met de Vader en met zijn Zoon Jezus Christus.

4. En deze dingen schrijven wij u, opdat uw blijdschap volkomen wordt.

4. We schrijven u deze brief om onze vreugde volkomen te maken.

Openbaren is zichtbaar maken of bekendmaken wat verborgen of onbekend is geweest. *Getuigen* is onder andere het bevestigen dat men iets gezien of gehoord heeft, met name in een rechtszaak. Hier gebruikt in een tijdsvorm die een voortduren aangeeft. Johannes getuigt er herhaaldelijk en voortdurend van. De verschijning van Jezus op aarde was eenmalig, maar het getuigenis van die gebeurtenis niet. Die duurt voort tot op de dag van vandaag.

Het doel van de brief is tweeledig: *gemeenschap* (verbondenheid) en *blijdschap* (vreugde). De kern van die gemeenschap (en van het christelijk geloof) is Jezus Christus, maar Johannes verwijst naar verschillende relaties: onderlinge gemeenschap en gemeenschap van de gelovigen met de Vader en de Zoon.

Vanaf hier spreekt Johannes in tegenwoordige tijd. Opmerkelijk is de herhaling van de zintuiglijke waarnemingen: horen en zien (in aoristus, eenmalig). Hier ligt ook het verschil met de lezers/luisteraars. Zij (en de kerk vanaf dat moment) moeten zich (voortdurend) beperken tot het getuigenis, omdat ze Jezus niet zelf hebben waargenomen.

De blijdschap is hier verwoord als een vervulde wens, de realisatie van wat mensen graag willen.

5. En dit is de boodschap die wij van Hem gehoord hebben en aan u verkondigen, dat God licht is en dat in Hem in het geheel geen duisternis is.

5. Dit is wat wij hem hebben horen verkondigen en wat we u verkondigen: God is licht, er is in hem geen spoor van duisternis.

Dan volgt de vraag: Wat is dan de boodschap die wij van Jezus hebben gehoord en aan u verkondigen? Het antwoord op die vraag gaat over een christelijke levensstijl die begint met de woorden *God is licht* (en dat betekent dat er geen duisternis in Hem is). Opmerkelijk is, dat Jezus in de Evangelieën nergens zegt, dat God licht is, maar wel, dat Hijzelf het licht voor de wereld is. Hoe gaan mensen daarmee om? Op een verkeerde manier, de verzen 6, 8 en 10 of op de juiste manier, de verzen 7, 9 en hoofdstuk 2 vers 1 en 2?

Licht is een boeiend begrip (Ps. 36:10). Elders in de Bijbel wordt gezegd, dat God enkel licht is of een ontoegankelijk licht bewoond (1 Tim. 6:16). Het is een beeld voor God omdat licht een uiterst fijne, vluchtige, zuivere, heldere hoedanigheid heeft en ongrijpbaar is. Licht is hier absoluut en spreekt van openbaring en redding. Licht zegt ook iets over waarheid en zuiverheid, over reden en verstand, over het verdrijven van de duisternis en het onthullen van het kwaad. Licht maakt zien en kleur mogelijk. De hele schepping is ermee begonnen.

6. Als wij zeggen dat wij gemeenschap met Hem hebben en wij toch in de duisternis wandelen, liegen wij en doen de waarheid niet.

6. Als we zeggen dat we met hem verbonden zijn terwijl we onze weg in het duister gaan, liegen we en leven we niet volgens de waarheid.

De formulering *als wij zeggen* komt vijfmaal voor en verwijst naar werkelijke uitspraken van dwaalleraars. Johannes komt terug op het woord *gemeenschap* en beweert, dat gemeenschap met God (het leven in) de duisternis uitsluit. God (licht) en zonde (duisternis) staan tegenover elkaar. *Waarheid* is wat waar of echt is, wat overeenkomt met de werkelijkheid, wat feitelijk is.

7. Maar als wij in het licht wandelen, zoals Hij in het licht is, hebben wij gemeenschap met elkaar en het bloed van Jezus Christus, Zijn Zoon, reinigt ons van alle zonde.

7. Maar gaan we onze weg in het licht, zoals hijzelf in het licht is, dan zijn we met elkaar verbonden en reinigt het bloed van Jezus, zijn Zoon, ons van alle zonde.

Wandelen is gaan, onderweg zijn en ook in het OT een verwijzing naar een manier van leven. Als mensen zo leven, zijn ze verbonden met God en met elkaar en zijn hun zonden vergeven. In dat licht wordt een mens zich bewust van de duisternis. Dat vraagt om een keus tussen licht en donker. Kiezen voor het licht, is kiezen voor de reiniging.

Opmerkelijk is het feit, dat het leven in het Licht, verbondenheid met God en de verbondenheid met de naaste op hetzelfde niveau plaatst. De twee delen van de (liefde)wet zijn één. Dat betekent niet, dat er geen zonden meer zijn, maar daarvoor (voor alle!) is (voortdurend) vergeving door het bloed (dagelijks offer in OT) van Jezus Christus. Na de reiniging wandelt de gelovige opnieuw met God en met de ander in het Licht (Ps. 32:1, 103:12).

Een Afrikaans commentaar benadrukt de gemeenschap. Die gemeenschap start met God en breidt zich dan uit tot anderen. Dat is niet altijd makkelijk vanwege de verschillen tussen mensen, maar Gods licht maakt het mogelijk om eerst de balk in eigen ogen te zien en dan pas de splinter in die van de ander. Als mensen wandelen in het licht is gemeenschap vanzelfsprekend.

8. Als wij zeggen dat wij geen zonde hebben, misleiden wij onszelf en is de waarheid niet in ons.

8. Als we zeggen dat we de zonde niet kennen, misleiden we onszelf en is de waarheid niet in ons.

Dat betekent niet, dat christenen geen zonden meer hebben. Iedereen blijft een zondig mens, zondigen en dus vergeving nodig hebben. Ontkenning (door dwaalleraars of door wie ook maar) daarvan betekent dus dwaling (de weg kwijt raken), misleiding (duisternis) van onszelf (niet van God of anderen) en dat staat tegenover de waarheid (licht) van het Evangelie (vers 6).

9. Als wij onze zonden belijden: Hij is getrouw en rechtvaardig om ons de zonden te vergeven en ons te reinigen van alle ongerechtigheid.

9. Belijden we onze zonden, dan zal hij, die trouw en rechtvaardig is, ons onze zonden vergeven en ons reinigen van alle kwaad.

Johannes spoort aan om zonden (meervoud, want verwijzing naar praktische zonden) te belijden (mogelijk in het openbaar). Belijden is hetzelfde zeggen; zeggen dus wat in werkelijkheid ook zo is ofwel het erkennen van de zonde. Zonden belijden kan, omdat God trouw en rechtvaardig is, zoals vaak van God, ook in het OT (Ps. 33:3,4 bijvoorbeeld) wordt gezegd. God is trouw en houdt zich dus aan zijn woorden en Hij is rechtvaardig en zal dus bij belijdenis inderdaad vergeving van zonden (juridisch taalgebruik) en reiniging, zuivering van ongerechtigheid (woorden uit de offerdienst) schenken. Dat herstelt de relatie met God en met de ander.

10. Als wij zeggen dat wij niet gezondigd hebben, maken wij Hem tot leugenaar en is Zijn woord niet in ons.

10. Als we zeggen dat we nooit gezondigd hebben, maken we hem tot een leugenaar en is zijn woord niet in ons.

Dit is een herhaling van vers 8, maar gaat een stap verder. Het gaat hier niet om het *misleiden van onszelf*, maar het *maken van God tot leugenaar*. Mensen die ontkennen dat zij zondaar zijn, spreken God tegen, ook in zijn genade en vergeving en daarmee trekken zij in twijfel wie God feitelijk is. Het woord, het Evangelie, het *Woord van het leven*, Jezus, is dus niet in hen.

1. Mijn lieve kinderen, ik schrijf u deze dingen, opdat u niet zondigt. En als iemand gezondigd heeft: wij hebben een Voorspraak bij de Vader, Jezus Christus, de Rechtvaardige.

1. Kinderen, ik schrijf u dit opdat u niet zondigt. Mocht een van u echter toch zondigen, dan hebben wij een pleitbezorger bij de Vader: Jezus Christus, de rechtvaardige.

Johannes is persoonlijk (ik-vorm), benadrukt de vader-kind relatie en geeft met deze uitroep het doel van zijn schrijven weer, namelijk, dat zij niet met die dwaalleraars meegaan. Zondig niet, maar als je een keer zondigt (niet: zondig leeft, maar: in de zonde valt), dan is Jezus Christus je verdediger, pleitbezorger, voorspraak, de aanduiding voor de Heilige Geest in de Evangelieën. Hij kan bij God een beroep doen op zijn eigen rechtvaardigheid.

2. En Hij is een verzoening voor onze zonden en niet alleen voor de onze, maar ook voor de zonden van de hele wereld.

2. Hij is het die verzoening brengt voor onze zonden en niet alleen voor die van ons, maar voor de zonden van de hele wereld.

De basis van dit Evangelie is het offer van Jezus Christus (er is dus een hoge prijs voor betaald) en dat geldt niet alleen de geadresseerden, maar de hele wereld (ondanks het zondige karakter van die wereld, zoals Johannes later regelmatig zegt, zie ook 1 Johannes 4:14).

4. Preek

4.1 Suggesties, opmerkingen en associaties van gemeenteleden

- Gemeenteleden geven aan dat de wereld vraagt om een praktisch getuigenis. De kerk(dienst) is voor veel mensen ver weg en kent tal van tradities. Wees eerst en vooral een licht op je werkplek.
- Wijs mensen in de preek erop, dat mensen tijdens hun vakanties lokale kerken bezoeken. Dat is voor velen (in Frankrijk) een bemoediging.
- Zending is (dichtbij en verder weg) hard werken, niet eenvoudig en vraagt om volhouden.
- Zending is verantwoording afleggen als dat van je wordt gevraagd (Petrus).
- In alle gevallen geldt: het gaat om het leggen van relaties: dat kost tijd en inspanning, maar relaties zijn de basis om iets (uit) te delen van je geloof(sleven).
- Voorbeelden uit de praktijk: koken voor burens als er iemand is opgenomen in het ziekenhuis, iemand opzoeken die depressief is en er zijn, vooral luisteren, bidden voor mensen, eventueel bij hen of voor hen, verhalen gebruiken.
- Naar aanleiding van het thema *Leven in het licht*: de mens is gemaakt om te leven in het licht. Wij werken op de dag en slapen in de nacht. Anders gezegd: het leven van een christen kan het daglicht verdragen (Ef. 5).
- Licht is een elementair gegeven in de Schepping. God begint ermee. Hij bewoont een licht, is licht. *Leven in het licht* is dus leven dicht bij het licht, in het licht, bij God.
- In het zonlicht zie je stof, zo zouden christenen zichtbaar moeten zijn in het licht van Jezus. Of: door het licht zie je de dingen en door de dingen zie je het licht. Door het licht worden mensen zichtbaar en door mensen zie je God.
- Jezus zegt: Ik ben het licht van de wereld. Kijk naar buiten en je ziet Jezus. Dat betekent ook zoiets als: het licht en dus God is er al. Het licht schijnt reeds.
- Licht (Jezus) maakt zien mogelijk. Licht geeft kleur aan het leven.
- Licht straalt vanzelf-sprekend. Een stad op een berg kan niet verborgen zijn. Het hoort tot de identiteit van licht om licht te geven. Dat geldt voor christenen, maar ook voor de christelijke gemeente. Welk licht verspreidt onze gemeente? Welke voorbeelden zijn er?
- Licht *doe* je niet, dat *ben* je, zoals zending niet een kwestie is van *doen*, maar van *zijn*, niet christen *doen*, maar christen *zijn*.
- Frankrijk (Nederland, Europa) wordt vaak als geestelijk donker ervaren. Dat is een uitdaging, want juist in de duisternis valt het enkele licht op. Of: duisternis biedt (ook) extra kansen (Fil. 2:5, christenen schijnen als lichten in de wereld). Bovendien: de kerk is begonnen met een klein groepje van twaalf bange mannen en het heeft de wereld veranderd.

- Licht roept ook het beeld van de reflector op: weerkaatsen wij het licht van God in deze wereld?
- Licht is vooral positief: het maakt het leven mogelijk, zorgt voor groei, maakt vrolijk, levert energie op, geeft perspectief, ...

4.2 Verhaal

Dit is een levensecht verhaal van een zendingswerker uit Centraal Azië waarin duidelijk wordt, hoe het licht van de gemeente zich verspreidde over een islamitische familie. Vaak geven gemeenteleden aan, dat verhalen aanspreken en blijven hangen.

In een overwegend islamitisch land was een kleine christelijke gemeente. Die gemeenten zijn vaak klein en hebben het niet makkelijk. Ze beschikken nauwelijks over gebouwen, hebben door de week weinig mogelijkheden om samen te komen en weten vaak weinig van de Bijbel en van andere christenen. In de samenleving tellen christenen niet of nauwelijks mee. Het zijn tweederangsburgers. Vaak worden ze niet begrepen en als bedreigend ervaren.

In die kleine gemeente was een ex-moslim. Hij was de enige van zijn gezin en van zijn familie die christen was geworden. Hoewel het niet makkelijk voor hem was, liet het gezin de man zijn gang gaan. Veel moslims zijn vooral etnisch moslim, zoals wij dat zeggen. Als je dan niet te nadrukkelijk christen bent, laten de moslims je met rust. Ook deze man werd min of meer verdragen. De kleine christelijke gemeente was natuurlijk blij, met het feit, dat deze man tot geloof was gekomen. Maar ze begreep ook zijn moeilijke positie thuis en dat gaf soms zorgen. Toch overheerste de dankbaarheid. Intussen werd er gebeden om de bekering van het gezin en de familie van deze man.

Een korte tijd later bleek, dat deze man ernstig ziek was. Zó ernstig, dat voor zijn leven moest worden gevreesd. Er ging een schok door de gemeente. Er werden vragen gesteld: hoe kan dat nu? Waarom God? Toch vertrouwden ze op God en zeiden tegen elkaar: wie weet, wil God op deze manier zijn familie bereiken. En ze gingen met elkaar op de knieën. Ze baden om zijn genezing. Ze hoopten op het ingrijpen van God. Ze hoopten, dat God de man zou genezen en dat daardoor zijn gezin zou inzien, dat de God van de christenen, de enige en echte God is.

De man werd zieker en kon de samenkomsten van de gemeente niet meer bezoeken. Ze vroegen aan zijn familie of ze bij hem thuis mochten komen. Tot hun verwondering werd dat toegestaan. Nu baden ze thuis voor hem. Hardop. De moslims konden de gebeden horen. Dat was een ongedachte kans. Zou dit de manier zijn waarop God deze mensen wilde bereiken? Dagelijks werd er bezoek gebracht, dagelijks werd er voor de man gezorgd en dagelijks werd voor hem gebeden. Het wachten was op het overtuigend ingrijpen van God. De God die geneest.

Maar het ging anders. De man werd zieker. God maakte hem niet beter. Uiteindelijk stierf hij. De God die vergeeft en geneest, genas niet. Tot verdriet en verwarring van de gemeente deed God geen

wonder. Sommige christenen twijfelden. Dit was zo'n mooie kans die God niet greep. Hoe kan dat nu? Het getuigenis zou nu alleen maar moeilijker worden. Waarom greep God niet in?

De man werd begraven. Islamitisch. De kleine christelijke gemeente was aanwezig, verdrietig om het verlies van deze man en vol raadsels. Het was het laatste contact dat zij met de familie konden leggen. Na de begrafenis gingen ze verdrietig uiteen. Over en uit.

Kort daarna kwamen de eerste gezinsleden van die man in de samenkomsten van die christelijke gemeente. En later kwamen er meer. Verschillende familieleden kwamen tot geloof. De gemeente was verrast en verbaasd en ze ging met het gezin in gesprek. Hoe kon dat nu? God had niet ingegrepen. God had niet genezen. Het wonder was niet gebeurd. God had een prachtige kans laten liggen en nu komen deze moslims toch tot geloof. Hoe kan dat? Wat had deze familie zo overtuigd? Waardoor waren ze veranderd? Wat had hen naar de kerk gedreven? Waarom wilden ze deze God leren kennen?

Ze antwoordden eenvoudig: toen onze man en vader ziek was, hebben we in jullie gezien wat licht en liefde is. Wij zagen wat jullie deden. We hoorden jullie gebeden. We zagen jullie liefde voor een man die jullie verder niet kenden en we werden nieuwsgierig. Hoe komen jullie aan zoveel liefde? Wat beweegt jullie? Jullie trouw en liefde hebben ons overtuigd van de liefde van God.

Gemeente, een heel eenvoudig getuigenis van het licht van God in deze wereld. Tenminste zijn er drie dingen te leren: het koninkrijk van God komt, hoe dan ook.

1. Misschien twijfel je daar wel eens aan, misschien denk je, dat de kerk alleen maar kleiner wordt of heb je allerlei vragen bij de groei van het christendom, maar het koninkrijk van God komt. Daar zorgt God zelf voor. In Hab. 2:14 staat: *Want de aarde zal vol worden met de kennis van de heerlijkheid van de HEERE, zoals het water de bodem van de zee bedekt.* Dat geeft in alle zendings- en evangelisatiewerk op z'n minst enige ontspanning. Met dat koninkrijk van God komt het wel goed. Het komt. Hoe dan ook.
2. Maar (en) God gebruikt mensen die licht verspreiden. Het koninkrijk van God komt, omdat de ene mens het overdraagt op de ander, omdat hij of zij gericht is op de naaste die God niet kent. Het koninkrijk van God komt, dat zeker, maar wèl met de inzet van de gemeente, van mensen die in de duisternis licht verspreiden. Gewone mensen met een focus op de wereld, op de wereld van God: *Bidt daarom de Heere van de oogst, dat Hij arbeiders (niet alleen professionals) in Zijn oogst uitzendt.* (Mat. 9:38). Het koninkrijk van God komt, zeker, maar met inschakeling van mensen.
3. Het komt vaak anders dan wij denken. Wij hebben onze taak, onze opdracht, of onze verantwoordelijkheid. Jezus Christus zegt enerzijds, *als je een toren bouwt, zit dan eerst neer en bereken de kosten* (Luc. 14:28, e.v.), anders moet je misschien halverwege stoppen. Met ander woorden: neem je verantwoordelijkheid. Maar anderzijds gaat (de Geest van) God Zijn eigen gang door de geschiedenis. God is God en Hij heeft zo zijn eigen gedachten. *Mijn*

gedachten zijn niet uw gedachten en uw wegen zijn niet Mijn wegen, zo staat er in Jes. 55:8.
Dat geeft reden tot vertrouwen en loslaten.

4.3 Preekidee

De preek staat in het kader van het thema: *Leven in het licht* met als achtergrond zending in Frankrijk, c.q. Europa. Wat kunnen mensen vanuit de kerk meenemen de wereld in? Welke boodschap wil de preek overbrengen? Wat is de doelstelling van de preek? Een preekidee.

1. Doelstelling verkondiging

Johannes is een getuige, een ooggetuige zelfs van het Woord van het leven, van Jezus Christus zelf. Hij weet persoonlijk, dat Jezus (eeuwig) leven geeft. Volgelingen van Jezus worden uitgenodigd, uitgedaagd te getuigen van hun leven met God (gemeenschap). Zendingen, of breder christenen zijn mensen met een persoonlijk getuigenis van hun bron van leven. Het is (met name de opstanding van) Jezus die mensen in beweging zet, levens verandert, levenskracht of energie geeft om te leven in deze wereld en dat leven te delen met anderen.

Zowel in die tijd, als in de 21^e eeuw trekken veel mensen het bestaan van God in twijfel of zetten hun vraagtekens bij de opstanding van Jezus. Redeneringen in onze tijd zijn bijvoorbeeld: Hoe zou God iets met mijn leven te maken hebben? Als God de wereld regeert en het leven verwekt, dan heb ik nog wel wat vragen aan God. Zij spreken zonder respect over God, omdat geen gemeenschap met Hem hebben en omdat zij niet blij worden in (van) de kerk (christenen).

En dat zijn nu juist wel de doelstellingen van deze brief: (1) gemeenschap als christenen onderling en met de Vader en met de Zoon (merk volgorde op) en (2) het volkomen maken van de blijdschap. Het geloof levert levensvreugde op. Stel nu, dat kerkgangers door de kerk(dienst) leren om gemeenschap met elkaar en met God te hebben en volkomen blij te zijn. Dat heeft consequenties dichtbij en verder weg (2:2). Feitelijk is dat al zo. Wereldwijd zijn er gemeenschappen van mensen, die vanuit hun relatie met God hun liefde delen met mensen en een vreugde zijn voor hun naasten. In sommige delen van de wereld groeit en bloeit de kerk aan alle kanten. Op dit ogenblik is het zo, dat de kerk in het Westen, zoals in Frankrijk en Nederland, naar de marge van de samenleving is verdrongen. Wat kunnen wij, anno 2012 in Europa met de doelstellingen van Johannes' brief?

2. Hoe kunnen we de doelstelling bereiken?

De vraag is natuurlijk, hoe de kerk bovengenoemde doelstellingen kan en wil bereiken? Welke voorzet geeft Johannes? Het antwoord is eenvoudig: door te verkondigen, dat God een licht is en geen enkele duisternis in Hem is (1:5). Nu is het mogelijk (en in de kerk van het Westen gebeurt dat ook vaak) om dat verkondigen vooral verbaal op te vatten. De schepping en het licht zijn begrippen die vele mensen boeien en als er een goede relatie met iemand is, kan het een interessant (en getuigend) gesprek zijn. Het begrip licht kan een brug zijn naar de schepping en de Schepper.

Leven in het licht

Toch geven juist gemeenteleden (zie suggesties hierboven) aan, dat het in deze tijd en cultuur vooral aankomt op goede relaties en in de praktijk van een christelijk leven, hoe moeilijk dat ook kan zijn. Johannes spreekt over het wandelen (en dat is leven) in het licht en dat vraagt om een levenshouding dichtbij God. Een Bijbels voorbeeld is Daniël. Hij leefde in een niet-joodse cultuur, kreeg een andere naam, moest heidense literatuur lezen en dito voedsel eten. Het valt op, hoe Daniël zich laat leiden door zijn eigen geloof in God en dat gaat het niet alleen om het voedsel, maar ook om de manier waarop hij tot een oplossing van het voedselprobleem komt. Bovendien blijkt, dat zijn (publiekelijk) geloofsleven wordt gekenmerkt door een gebedsleven met structuur. *Leven in het licht van God* betekent dichtbij God (blijven!) leven (gemeenschap hebben met de Vader en de Zoon): dat geeft de nodige ontspanning om als Daniël in een niet-christelijke cultuur jezelf te blijven. Je leeft verlicht. De manier waarop je in de wereld staat, wordt bepaald door het licht van God dat je houding en je keuzes bepaalt. Er zijn meer Bijbelse voorbeelden, zoals Noach of Jozef, gewone mensen met fouten, maar eenlingen in hun gehoorzaamheid aan God en midden in een (donkere) wereld die niet gehoorzaam is. Jakobus zegt in het NT en haaks op onze cultuur, geloven is heel eenvoudig en praktisch, namelijk weduwen en wezen bezoeken, dat is ware godsdienst. Anders gezegd: walk what you talk. Zending is niet *iets doen*, maar *iemand zijn*. Je *doet* geen licht, maar je *bent* het. Licht straalt vanzelf en op allerlei manieren. Dat kan niet anders. Dat is eigen aan licht. En juist in de duisternis valt het licht des te meer op. Daar moet je dan wel zijn!

Zeker: mensen roepen je ter verantwoording en dat is niet altijd prettig, want je bent een mens, zoals ieder ander. Bovendien weet je van jezelf, dat je niet zonder zonde bent, dat je misstappen begaat, maar je leeft (voortdurend) in het licht en je wandelt niet in de duisternis en voor je misstappen (niet voortdurend, struikelen) is vergeving, zegt Johannes keer op keer. Je leeft in het licht, zoals God in het licht is en je leeft rein vanwege de vergeving (1:7).

Eigentijdse voorbeelden zijn christelijke politici die heel bewust vanuit hun geloof hun verantwoordelijkheid willen nemen om publiekelijk te spreken over het Licht in deze wereld. Dat is niet eenvoudig, juist omdat het niet alleen gaat om hun standpunten, maar ook om hun 'gewone' leven. Ook jongeren kiezen er in toenemende mate voor om relaties aan te gaan met niet-christenen. Ze gaan bewust ergens wonen om in de wijk van betekenis te kunnen zijn of zoeken een studie (werkkring) om duurzame relaties met mensen te kunnen hebben. In contacten met collega's (dat zijn mensen met wie je langdurig optrekt) die leven in het duister is het een vreugde om het *leven in het licht* te delen in het vertrouwen dat de Geest jou gebruikt om het koninkrijk van God te brengen.

Gemeenschap in het licht

Johannes noemt als eerste gemeenschap met elkaar: samen met de andere kinderen is er ook gemeenschap met de Vader en met Jezus Christus, Zijn Zoon. Dat betekent, dat ook de christelijke gemeente in het licht leeft en dat licht uitstraalt naar de wijk (en de wereld) waarin de kerk staat (leeft, beweegt) en via de gemeenteleden in allerlei ontmoetingen (ergens in de wereld) door de week.

Toch ligt hier wel een probleem. De kloof tussen de wereld en de kerk lijkt vaak heel groot. Veel kerkmensen hebben weinig contacten met niet-christenen. Veel activiteiten van de kerk zijn op de gemeente zelf gericht. De traditie van de kerk (taal, rituelen, e.d.) staat vaak ver af van mensen die op geen enkele manier vertrouwd zijn met religie of kerk. Christelijke gemeenschappen hebben de neiging om zich naar binnen te richten, inclusief alle aandacht voor onderlinge verschillen. Dat verduistert soms het licht en daarmee doet een christelijke gemeente de waarheid te niet (1:6). Toch zijn hechte christelijke gemeenschappen juist heel goed in staat om samen een stad op een berg te zijn. Het bovenstaande verhaal (op pagina 8) is daarvan een voorbeeld. Sta eens stil bij de vraag naar de plaats van de kerk in de wijk: hoe is onze gemeente van betekenis voor mensen rondom de kerk? Welke voorbeelden van gemeenteleden zijn er? Wie doet wat op zijn of haar eigen plek?

Verzoening door het licht

Overigens speelt juist in dit kader verzoening een grote rol. Tegelijk is dat een lastig begrip in zending en evangelisatie. Misschien kunnen de woorden gebrokenheid en heling een brug zijn naar de begrippen zonde en verzoening. Iedereen weet, dat de wereld bloedt uit vele wonden. De gebrokenheid van ons leven gaat weinig mensen voorbij. Juist een christelijke gemeenschap kan laten zien dat mensen een gemeenschap kunnen vormen. Ook een gemeenschap waarin mensen tot hun recht komen, genezing vinden voor de breuken die zij hebben opgelopen en vertrouwen vinden om verder te gaan. Uiteindelijk gaat dat terug naar het werk van Jezus, dat Hij deed voor de hele wereld (2:2).

Terzijde

In een missionaire dienst is altijd het gevaar aanwezig om mensen een schuldgevoel aan te praten en/of met allerlei opdrachten naar huis te sturen. Nu zijn schuld en opdracht delen van de evangelische boodschap, maar er is meer, zeker na Pasen en Pinksteren.

Daarnaast vraagt een missionaire houding een duidelijke keuze en kosten contacten met niet-christenen tijd, energie en onzekerheid en ook dat is voor veel kerkgangers niet vanzelfsprekend of een ongekend offer.

Bovendien gaat de verkondiging van het Evangelie ook voor zeer betrokken, 'verlichte' en bevlogen mensen gepaard met (diepe) teleurstellingen en die leveren vaak spanning en allerlei vragen op.

Daarom is het al met al Bijbels en verstandig om uit te gaan van de komst van het koninkrijk van God hoe dan ook, van het werk van de Geest die Zijn eigen (onnavolgbare) route door de wereld gaat en van positieve voorbeelden waarvan er vele zijn, ook in ons land en in onze tijd. Besef voortdurend: het koninkrijk is van God en niet van ons en dat geeft de vreugde en het vertrouwen om erin te werken.

5. Voorbede

Hieronder volgt een aantal meer algemene gebedspunten:

- a. Dank voor de gang van het Evangelie vanuit Israël naar Nederland, voor de plaats van de kerk in (de geschiedenis van) Nederland en voor de verkondiging van het Evangelie in ons eigen leven.
- b. Dank voor de ruimte die christenen in Nederland (Frankrijk, Europa) hebben om het licht te verspreiden.
- c. Dank voor de toename van christenen die heel bewust kiezen voor een missionaire woon- of werkplek.
- d. Bid voor uitbreiding van het koninkrijk van God, wereldwijd, maar in het kader van het thema met name in Frankrijk, Nederland, Europa. Dit kan aangevuld worden met specifieke gebedspunten van zendingswerkers.
- e. Bid om het licht van God in de harten van kerkgangers en gemeenten (hun leiders) om vanzelfsprekend het licht te verspreiden op de plek waar mensen leven, wonen en werken.
- f. Bid om een focus op de (duistere) wereld, moed om de wereld in te stappen, kennis en vaardigheden om met niet-christenen in gesprek te gaan en doorzettingsvermogen om vol te houden
- g. Bid om geloof, volharding en vreugde voor mensen op eenzame missionaire plekken, zoals in de politiek, sommige functies in het bedrijfsleven of in andere publieke rollen.
- h. Bid om een open oog om het werk van (de Geest van) God op te merken, erbij aan te sluiten en er met vreugde vervolg aan te geven.
- i. Bid om inzicht en helderheid op onze roeping in de wereld, zowel voor mensen persoonlijk als voor de gemeente in haar geheel.
- j. Bid om een leven dichtbij God, om niet te struikelen in de zonde en om te geloven in de verzoening van God met de hele wereld, door Jezus Christus, zijn zoon.

6. Preekbespreking *

Enkele vragen als suggestie om de preek te bespreken. Ze zijn bedoeld als aanzet tot een gesprek.

- a. Zijn er naar aanleiding van de preek vragen of opmerkingen? Wat sprak je aan? Waar heb je moeite mee? Heeft de preek je opnieuw naar de wereld en jouw plaats erin leren kijken?
- b. Wie heeft jou het licht van het Evangelie laten zien? Welke mensen zijn dat geweest en hoe ben je overtuigd geraakt van de waarheid van het Evangelie? Kun je woorden of daden noemen die daarin van grote betekenis zijn geweest?
- c. Jezus zegt tegen Zijn discipelen: *U bent het licht van de wereld*. Besef je wat Jezus zegt? Ben je het met Hem eens? Voor wie ben jij een licht? Waaraan kunnen mensen jou herkennen als volgeling van Jezus? Hoe verspreid jij het licht?

- d. Met hoeveel niet-christenen heb je contact? Met wie ben je (nu en dan) serieus in gesprek (geweest) over God of het christelijk geloof?
- e. Voor wie bid je? Zijn er niet-christenen die een vaste plek in je gebed hebben? Buren wellicht of collega's?
- f. Zie je dat God met mensen aan het werk is? Weet je mensen die (mede door jouw toedoen) tot geloof gekomen zijn? Deel getuigenissen met elkaar.

7. Liturgie **

	Psalmen OB	Psalmen NB	Liedboek vdK	Evang. Liedb.	Op Toonhoogte
Intochtslied	122:1,3	122	481		Ps 84 Psalmen voor Nu
Stil gebed					
Votum groet					
Zingen	19:1	19:1,2			173
Wet/belijdenis	Ex. 20, Ef. 5, Gal. 5				
Zingen	30:1,7	19:3,4	47	58	178
Schriftlezing	Joh 1:1 – 2:2				
Gebed					
Zingen	126:2	126:3	308	382	137, 321
Preek	<i>Leven in het licht</i>				
Zingen	104:11,17	104:8,9,10	460	279, 388	315
Gebed					
Zingen	67	67	444	411	323
Zegen					
Algemeen	72, 87, 93, 96, 113, 115, 117	72, 87, 93, 96, 113, 115, 117	48, 91:4, 281, 304,	325, 466	150, 317, 319

* Ook apart toegevoegd in Pinkstermap om bijvoorbeeld uit te delen aan jeugdvereniging.

** Ook apart toegevoegd in Pinkstermap om bijvoorbeeld te gebruiken voor een sing-in.